

МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ

Папіровська Вікторія Ігорівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *Установлено демографічні та міграційні проблеми України, а саме її різних регіонів. Приділяється увага визначенню особливостей міграції як одного з етнічних маркерів у системі міжетнічної взаємодії та ризиків.*

Ключові слова: *демографічні проблеми, міграція, міграційні процеси, статистика міграції, показники міграції.*

Демографічні проблеми людства – це різке прискорення або порушення відтворення населення, що загрожує самому його існуванню. Багато науковців визначають, що саме демографічні чинники мають великий вплив на розвиток держави та на світ в цілому. Тому, можна стверджувати, що саме демографічні проблеми, які виникають у світі становлять великий інтерес для різноманітних політиків та організацій, які намагаються вирішити глобальні проблеми людства.

Після здобуття незалежності в Україні ускладнилася демографічна ситуація. На неї впливає кілька негативних факторів: спад народжуваності, старіння населення, погіршення здоров'я нації, економічна нестабільність у країні, а також міграційні процеси (з країни виїжджає більше людей, ніж повертається). Усе це призвело до того, що зараз в Україні десь на 10 млн менше постійного населення, ніж було в перші роки незалежності.

Найбільша кількість населення в Україні була зафіксована в 1993 році – 51 млн 870,4 тисячі осіб. Станом на початок 2020-го в країні проживає 41 млн 732,8 тисячі осіб (без урахування окупованих територій) – це історичний мінімум за роки незалежності. З урахуванням Криму та окупованих територій Донбасу чисельність населення може досягати 43 млн 923 тисяч осіб.

За період незалежності в Україні народилося 13,3 млн дітей. У цілому рівень народжуваності з 1991 року знизився вдвічі: в 1991-му народилося 630,8

тисячі дітей, у 2019-му – 308,8 тисячі. Рівень народжуваності почав падати після 2013 року, в середньому народжується близько 400 тисяч малюків на рік.

За перше півріччя 2020 року в Україні народилося 139,1 тисячі дітей. Абсолютний лідер з народжуваності – Київ, тут з'явилися на світ 14,3 тисячі дітей. Серед регіонів за показником народжуваності лідирує Дніпропетровська область – 10,3 тисячі дітей.

В Україні, як і раніше, більше жінок, ніж чоловіків: 22,4 млн проти 19,3 млн. Також кількість міського населення більш ніж удвічі перевищує сільське: 29,1 млн проти 12,8 млн.

За роки незалежності в Україні поменшало людей працездатного віку (16-59 років): у 1991 році в цій віковій групі було 30,2 млн осіб, цього року – 25 млн. При цьому кількість українців пенсійного віку з 1991 року практично не змінилася. Дітей (від 8 до 15 років) в Україні стало значно менше: у 1991-му – 11,8 млн, у 2020-му – 6,8 млн.

Міграція — це процес переміщення або через міжнародні кордони, або в межах однієї країни, що включає будь-які пересування людей, незалежно від причин. Дати визначення терміна «мігрант» не так легко. За даними Європейського комітету з питань міграції, термін «мігранти» використовується... для позначення, залежно від контексту, емігрантів, мігрантів, що повертаються назад у свою країну, іммігрантів, біженців, переселенців та осіб з числа іммігрантів і/або членів етнічної національної меншості, яка утворилася через імміграцію»

Спираючись на статистику до 2020, то велика кількість емігрантів не повернулася до України. Тому в Україні був відємний приріст міграцій. У 2021 році на постійне місце проживання виїхало 3259 українців. Також через пандемію ця кількість зменшилася.

У 2023 році збройна агресія росії змусила мільйони українців покинути свої домівки в пошуках безпеки всередині країни або за її межами. Водночас, поки триває війна, темпи міграції залишаються високими. Вже зараз одним із ключових питань на порядку денному є політична реінтеграція громадян

України, які знайшли тимчасовий притулок за кордоном. Міжнародна спільнота, приймаючі країни та український уряд мають створити політики щодо інтеграції українців до стратегії відбудови України та залучення до післявоєнного суспільно-політичного життя.

Відповідно до даних МЗС, станом на 1 лютого 2023 року загальна кількість громадян України, які перебувають за кордоном, становить майже 8 млн (7 989 027) осіб. Із них дорослих громадян України — близько 5,84 млн (5 841 619) осіб.

Показники міграції:

Міграція населення – територіальні переміщення населення, пов’язані зі зміною місця проживання.

Всі потоки (загальна міграція) за своїми складовими частинами поділяються на внутрішньорегіональну, міжрегіональну та міждержавну міграції.

Внутрішньорегіональна міграція – міграція населення, яка відбувається у межах одного регіону (Автономна Республіка Крим, область, м.Київ, Севастополь (міськрада)).

Міжрегіональна міграція – міграція населення з одного регіону в інший у межах України.

Міждержавна міграція – міграція населення за межі України або прибуття до України з інших країн.

Зовнішня міграція для регіону це міжрегіональна та міждержавна міграція разом.

Кількість прибулих визначається за відомостями про реєстрацію місяця проживання особи.

Кількість вибулих визначається за талонами зняття з реєстрації місця проживання в Україні.

Міграційний приріст (скорочення) – різниця між кількістю прибулих на дану територію та кількістю вибулих за її межі.

Загальні коефіцієнти прибуття (вибуття) – відношення відповідно кількості прибулих і кількості вибулих протягом періоду до середньої чисельності наявного населення; розраховано на 10000 осіб.

Загальний коефіцієнт міграційного приросту (скорочення) (міграційний приріст (скорочення) на 10000 осіб наявного населення) – розраховують як відношення міграційного приросту населення за період до середньої чисельності наявного населення або як різницю між загальними коефіцієнтами прибуття та вибуття.

Список використаних джерел

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон. 2-е, перероб. вид. Пер. з англ. В. Морозова. – К. : Критика, 2001. – 271 с.

2. Максаковский В.П. Демографічна криза у сучасному світі. //Географія ПС.-2001.- №23

3. Статистична служба Європейського Союзу Eurostat. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>

4. International Organization for Migration. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.iom.int/>

5. Demography and security. Proceedings of a workshop. Edited by Laurent Murawiec, David Adamson. Paris.: RAND Corporation, 2001. 26 p.

Науковий керівник- Христенко О.А., доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет